

МИСТЕЦТВО ПОЛЬСЬКОЇ ВИТИНАНКИ

Наталя Калініченко

У рамках Року Польщі в Україні у червні в "Українському домі" міста Києва відбулася виставка польської народної витинанки. Представлені на ній експонати є незначною часткою колекції відомого польського етнолога, професора Варшавського університету Мар'яна Покропека. Виставка організована Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України, Палацом мистецтв "Український дім" Національного комплексу "Експоцентр України", Міжнародною Асоціацією українців, Музеєм народного мистецтва в Отренбусах, що неподалік від Варшави. Із приватного музею, заснованого проф. М. Покропеком та його родиною, надано для широкої глядацької аудиторії лише незначну частку унікальної колекції витинанок, адже скарби музею нараховують близько десяти тисяч експонатів.

В урочистій презентації виставки взяли участь директор "Українського дому" Наталя Заболотна, народний депутат України, голова українсько-польського міжпарламентського форуму, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ, академік Микола Жулинський, доктор історичних наук, член-кореспондент НАНУ, директор ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Ганна Скрипник, академік, директор Інституту філософії НАНУ Мирослав Попович, доктор мистецтвознавства, член-кореспондент Академії мистецтв України Тетяна Кара-Васильєва, народний художник України, голова Національної спілки народних майстрів України Володимир Прядка.

Колекцію витинанок пана Покропека кияни та гості столиці побачили передусім завдяки старанням працівників ІМФЕ, зокрема директора Ганни Скрипник, яка втілила в життя ідею участі інституту в даному міжнародному проекті, а також провідного наукового співробітника ІМФЕ Лесі Вахніної, яка доклала чимало зусиль до організації імпрези із Польщі. "Оскільки предметом дослідження інституту є народне мистецтво, як українське, так і інших народів, - сказала, відкриваючи презентацію п. Ганна Скрипник, - це зобов'язує працювати і на популяризацію мистецтва, щоб формувати певну мистецьку, побутову культуру, знайомити широкий загал із кращими зразками культурного надбання різних народів, зокрема слов'янських".

Витинанки - найбільш характерний витвір народного мистецтва, що презентує свій особливий стиль, який розпізнається за специфічною технікою виконання, орнаментом і колоритом. Кожен вид витинанки має свою назву - кільця, зірочки, птахи, мазури, різки. Сьогодні важко визначити час, місце, мотиви і обставини її виникнення. Але велика кількість сучасних витинанок у колекції професора Покропека доводить, що, незважаючи на загальні зміни мистецьких уподобань, витинанкарство Польщі і нині є живою галуззю народного мистецтва.

"Виставка "Польська народна витинанка" - втілення давніх зв'язків між українськими та польськими колегами, що займаються розробкою мистецтвознавчих, етнологічних, фольклористичних проблем. Хочу висловити надзвичайне задоволення від спілкування з мистецтвом польського народу, до якого ставлюся з особливою приязню, як до найближчого сусіда, - не міг стримати свого захоплення від перегляду п. Володимир Прядка. - У нас багато спільного - і в мові, і в культурі, і в народному мистецтві. В Україні це мистецтво так само добре розвинуте, жоден інтер'єр української селянської хати не обходився без такого "заквітчування". Українські

витинанки дуже подібні до польських, і я не згоден з тими людьми, які вважають народне мистецтво архаїчним, застарілим. Народне мистецтво завжди йде поруч з будь-якою сучасністю. Всі види мистецтва, що зараз перебувають під впливом афро-американських мотивів, як не дивно, багато в чому звертаються до прадавніх витоків. Бо сучасник має відчуття зв'язок поколінь, опанувати його. Зараз, в умовах глобалізації, на міжнародних музичних конкурсах перші місця посідають виконавці, що несуть із собою щось своє, народне, відмінне від інших культур і підняте на високий рівень мистецтва. Ми з вами стали сьогодні свідками ще однієї "перемоги прекрасного" в сучасному прагматичному житті".

Чимало захоплених виступів пролунало на презентації виставки, що стала справжнім святом для присутніх. На польській імпрезі відбувся міні-концерт ансамблю українсько-польського фольклору "Ластівки" при Будинку вчителя (керівник - Вікторія Радик), який додав події особливого колориту.

Польська витинанка вже побувала в Музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття в Коломиї, дивувала своєю вишуканістю чернівчан. Після Києва експозиція помандрувала до Прикарпаття у Косів. Професор Мар'ян Покропек планує найближчим часом організувати виставку гуцульського мистецтва у Варшаві. Такі міждержавні культурні акції сприяють подоланню відстані між народами, утверджують взаєморозуміння. Бо що, як не мистецтво, може прокласти місток від серця до серця, що зближує не тільки окремих людей, а цілі нації.

м. Київ

Зразки витинанок див. на кольоровій вкладці журналу.